

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว 2) ศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 313 ครัวเรือน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน โดยใช้สถิติ Chi-Square Test ผลการศึกษาสรุป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์) รายได้ของครอบครัวต่อปีมีเงินพอใช้และเหลือเก็บ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 1-3 คน

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยมีความรู้ในเรื่องปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางโดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม เป็น อันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถัดไปคือ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน อย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น มีเหลือเก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันใน ตัวที่ดี และอันดับสุดท้าย คือ การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดย การพึ่งตนเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น

ส่วนที่ 3 การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ของหัวหน้าครัวเรือน

ผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพอประมาณ หัวหน้าครัวเรือนปฏิบัติในเรื่องมีการบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติในเรื่องการใช้น้ำอย่างประหยัด ใช้น้ำอย่างคุ้มค่า แทนการใช้น้ำเกินใน การทำเกษตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความมีเหตุผล หัวหน้าครัวเรือนเมื่อจะซื้อ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ ปฏิบัติในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกัน หัวหน้าครัวเรือนปฏิบัติในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลบุคคล ในครอบครัว เพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติใน เรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน มี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ หัวหน้าครัวเรือน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเรื่อง 1) การดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน 2) การได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย 3) การใช้ หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เอาเปรียบผู้อื่น 4) การประกอบอาชีพ เสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว 5) การใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว 6) การเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว 7) การควบคุม การใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ของครอบครัว 8) การไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด

รายได้ และ 9) การจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน ส่วนในเรื่องที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน 1) การบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต 2) การลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน 3) การช่วยกันรักษาส่งของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ 4) การปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน 5) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร 6) การจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ 7) การจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ 8) การจะซื้อหรือบริโภคอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ 9) การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน 10) การออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/ กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน และ 11) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่หน่วยงานส่วนราชการได้ส่งเสริมให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองอาจจะด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ดังนั้น หัวหน้าครัวเรือนเมื่อมีความรู้ความเข้าใจจึงได้นำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จนเป็นวิถีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ มลคล้า (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำครอบครัวในเขตปกครองท้องที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา กลิ่นจันทร์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการรับรู้กับระดับการนำไปปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547, หน้า 79-80 อ้างถึงใน ปราโมทย์ มลคล้า, 2551, หน้า 132) กล่าวว่า การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึงอะไร และมีหลักการสำคัญอะไรบ้างที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในภาคปฏิบัติ ตลอดจนเห็นถึงประโยชน์จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ จึงจะเกิดความสนใจที่จะทดลองนำไปศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิต และหลังจากที่มีความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้วก็จำเป็นต้องทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองทั้งในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงการพึ่งตนเอง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในทุก ๆ ด้าน เพื่อเตรียมพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อนในภายหลัง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การ ไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ทั้งนี้เนื่องจาก หน่วยงานส่วนราชการได้ส่งเสริมให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล ยะจอม (2552) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในส่วนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งก็นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดคอดอมใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพรณ วงศ์มณี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การนำแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน กรณีศึกษาชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า มีความสัมพันธ์กันในเรื่อง

- 1) การดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน ไม่สร้างหนี้สิน
- 2) การได้หาอาหารที่มีอยู่ในชุมชนมารับประทานเพื่อลดค่าใช้จ่าย
- 3) การใช้หลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
- 4) การประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
- 5) การใช้จ่ายเงินจะคำนึงถึงสถานะทางการเงินของครอบครัว
- 6) การเอาใจใส่ดูแลบุคคลในครอบครัวเพื่อสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว
- 7) การควบคุมการใช้จ่ายของครัวเรือน หรือวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ โดยจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว
- 8) การไม่สร้างหนี้ ลดภาระหนี้สินของ

ตนเอง หรือไม่พยายามก่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และ 9) การจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน ส่วนในเรื่องที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

- 1) การบริโภคหรือซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต 2) การลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยการทำสวนครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หรือการทำสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เองในครัวเรือน 3) การช่วยกันรักษาสินทรัพย์ของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้การได้นาน ๆ
- 4) การปลูกพืชผักสวนครัวหรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน 5) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร 6) การจะซื้อสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้ก่อนเสมอ 7) การจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ มักจะวางแผนก่อนเสมอ 8) การจะซื้อหรือบริโภคอะไรจะมีการสอบถามราคาของสินค้าชนิดนั้นก่อนเสมอ 9) การหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทการแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน 10) การออมเงินไว้กับสถาบันการเงิน/กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่มีการการรับฝากเงิน และ 11) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และมีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรมุ่งให้ความสำคัญของการนำนโยบายไปขยายผลสู่การปฏิบัติ มีการกำกับติดตามดูแลและตรวจสอบ วัดผล ประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง และเผยแพร่ในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต
2. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรมุ่งส่งเสริมนโยบายให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในครอบครัว
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรมีนโยบายส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเป็นระบบตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

โดยเน้นการพึ่งตนเองของชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

1. จากผลการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ด้านความพอประมาณ พบว่า ในเรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตร มีการปฏิบัติต่ำสุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจัดทำกิจกรรม/ โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่และนำไปปฏิบัติ โดยเชิญเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอมายเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ และควรแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาหนึ่งคณะทำหน้าที่ในการประเมินผลและติดตามวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2. จากผลการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ด้านความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต พบว่า ในเรื่องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาท การแสดงอารมณ์โกรธต่อสมาชิกในบ้าน มีการปฏิบัติต่ำสุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจัดทำโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

3. จากผลการศึกษาการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือน ด้านการมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต พบว่า ในเรื่องการจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ในครัวเรือน เพื่อให้รู้ภาวะหนี้สิน รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน มีการปฏิบัติต่ำสุด ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงจัดทำกิจกรรม/ โครงการนำประชาชนในพื้นที่ไปศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่มีการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติและปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงควรจัดทำโครงการประกวดครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและให้เป็นครอบครัวตัวอย่างในการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ครอบครัวที่ปฏิบัติเกิดความภาคภูมิใจและจะได้เป็นแรงจูงใจให้ครอบครัวอื่นเกิดการปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อหาแนวทางในการลดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนของชุมชน เพราะเยาวชนถือเป็นคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนให้เข้มแข็งตามแนวทางปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2. ควรมีการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลของการศึกษามาเปรียบเทียบและนำข้อมูลไปใช้เป็นกรณีศึกษาต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในลักษณะการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University